

Raadsvoorstel

Zaaknummer : 1455810
Raadsvergadering : 23 juni 2026

Onderwerp : Fijnder eerste Bestuursrapportage 2026, primitieve begroting 2027 en meerjarenraming 2028-2030

Collegevergadering : 2 juni 2026
Portefeuillehouder : Wethouder H.A. Leliveld
Steller : Hester van Zwet tel. : 0545-250250
Team Advies sociaal domein

Te nemen besluit

1. Geen zienswijze indienen op de eerste bestuursrapportage 2026 Fijnder.
2. Geen zienswijze indienen op de primitieve begroting 2027 en de meerjarenraming 2028-2030 van Fijnder.

Waarom dit voorstel en wat is het effect

De gemeenteraad stellen we op grond van artikel 35 lid 3 van de Wet gemeenschappelijke regeling in de gelegenheid om een zienswijze kenbaar te maken op de begroting. Om ook in 2027 onder repressief toezicht te vallen, moet de programmabegroting door het Algemeen Bestuur worden vastgesteld en vervolgens tijdig worden ingediend bij de provincie Gelderland. Fijnder heeft daarvoor de eerste bestuursrapportage 2026 en de primitieve begroting 2027 en meerjarenraming 2028-2030 aan u aangeboden. Het Algemeen Bestuur van Fijnder ontvangt graag een eventuele zienswijze van uw gemeenteraad bij de eerste bestuursrapportage 2026 en/of de primitieve begroting 2027 en meerjarenraming 2028-2030 voor 31 augustus 2026. Zo kan zij begin september 2026 tijdens haar vergadering een besluit nemen over de begrotingswijzigingen naar aanleiding van deze eerste bestuursrapportage 2026 én de primitieve begroting 2027 en meerjarenraming 2028-2030 vaststellen.

Argumentatie

1.1 De eerste bestuursrapportage 2026 geeft de belangrijkste ontwikkelingen weer.

In de eerste bestuursrapportage 2026 worden per programma de onderwerpen beschreven waar zich inhoudelijke - of financiële ontwikkelingen voordoen. In een aantal gevallen leidt dit tot een bijstelling van de in de begroting geraamde bedragen.

1.2 De begroting 2026 wordt aangepast op basis van de meest actuele inzichten.

Op basis van de ontwikkelingen zijn de ramingen van de diverse begrotingsposten - voor zover noodzakelijk - herzien. De belangrijkste wijzigingen zijn hieronder toegelicht in de financiële paragraaf.

2.1 Om te voldoen aan de formele eisen moet de programmabegroting tijdig worden vastgesteld.

Om aan de formele voorwaarden te voldoen om onder repressief toezicht te vallen, moet de door het Algemeen Bestuur vastgestelde begroting voor 15 september zijn ingediend bij de provincie.

2.2 De begroting 2027 voldoet aan de eisen gesteld door de Wet Gemeenschappelijke Regeling.

De stukken geven op hoofdlijnen weer hoe Fijnder de doelstellingen uit de begroting zal realiseren. De begroting voldoet aan de eisen die aan een gemeenschappelijke regeling worden gesteld.

In te vullen door Griffie:

Raadsvergadering
0 zonder hoofdelijke stemming
0 met algemene stemmen
0 stemmen voor, stemmen tegen
0 aangenomen
0 verworpen

2.3 De begroting 2027 is in lijn met de eerder opgestelde kadernota.

De primitieve begroting 2027 is gebaseerd op de uitgangspunten en de verwachte ontwikkelingen zoals opgenomen in de kadernota die in het afgelopen voorjaar aan u beschikbaar is gesteld. Voor de volledigheid voegen we deze hierbij toe (zie bijlage 1).

2.4 De begroting 2027 kan worden bijgesteld gedurende 2027 op basis van bezuinigingsmogelijkheden.

Het bestuur van Fijnder is zich bewust van de financiële uitdagingen waar de gemeenten de komende jaren voor staan als gevolg van het 'ravijnjaar 2028'. Het bestuur van Fijnder blijft in afstemming met de gemeenten zoeken naar mogelijke bezuinigingen. Deze voert Fijnder dan door in de begroting via de reguliere cyclus van begrotingswijzigingen.

2.5 De gemeenteraad als opdrachtgever beter in positie brengen.

Om de gemeenteraad als opdrachtgever beter in positie te brengen heeft het DB lid van Berkelland een verklaring afgegeven bij haar instemming met de eerste bestuursrapportage 2026 en de begroting 2027 (zie bijlage 4).

De gemeenteraden stellen de beleidskaders vast en deze vormen de opdracht aan het DB van Fijnder. Door bij het vaststellen van deze kaders de financiële effecten daarvan op de uitvoering en de resultaten van Fijnder voor te leggen, stellen wij de gemeenteraden in staat hun opdrachtgevende en kaderstellende rol beter in te vullen in relatie tot de kostenkant van Fijnder. Het eerstvolgende moment hiervoor is de wijziging van de Verordening Sociaal Domein per 1 januari 2027. Dit is een stap die we alleen gezamenlijk - gemeenten en Fijnder - in goed onderling overleg kunnen zetten

Kanttekeningen en risico's

1.1. Stijging van het aantal cliënten.

Fijnder wordt sinds 2023 geconfronteerd met een stijging van het cliëntenbestand die hoger is dan het landelijke gemiddelde. De bestandstoename wordt landelijk toegeschreven aan de instroom in het uitkeringsbestand van inwoners die voorheen tot de doelgroep van de Wet Sociale Werkvoorziening behoorden en/of in aanmerking kwamen voor een Wajong-uitkering. Hierdoor neemt het aantal mensen dat langdurig of soms blijvend (deels) blijft aangewezen op een bijstandsuitkering toe. Ook het aantal cliënten, dat met een loonkostensubsidie wordt geplaatst bij een werkgever neemt daardoor toe. Daarnaast vertraagt de uitstroom, omdat de AOW leeftijd de komende jaren stijgt waardoor cliënten later een AOW-uitkering krijgen en daardoor langer een beroep doen op een uitkering. Door een steeds grotere instroom van cliënten die een grote afstand hebben tot de arbeidsmarkt zal de focus van Fijnder steeds meer gericht zijn op ontwikkeling dan sec op de uitstroom. Het uitgangspunt blijft om het bestand niet te laten stijgen, maar een bestandsstijging van 0,79% wordt door het Dagelijks Bestuur als reëel en ambitieus beschouwd. De stijging van het bijstandsvolume blijft echter een punt van zorg.

1.2 Stijging van de kosten.

De stijging van de kosten wordt veroorzaakt door autonome ontwikkelingen en beleidskeuzes van het Dagelijks Bestuur, binnen de beleidskaders van de gemeenteraden. De zienswijzen van de gemeenteraden (van Oostgelre en Winterswijk bij de primitieve begroting 2025 en van Berkelland bij de primitieve begroting 2026) geven aanleiding om de gemeenteraden beter in positie te brengen om hun opdrachtgevende en kaderstellende rol te vervullen en te sturen op de kostenkant van Fijnder. Daarom heeft Ria Leliveld - als DB lid van Fijnder namens de gemeente Berkelland - een verklaring afgegeven aan het Dagelijks Bestuur bij haar instemming op de eerste bestuursrapportage 2025 en de primitieve begroting 2027(bijlage 4). De zienswijzen en de reactie van het Dagelijks Bestuur staan opgenomen in de brief van 8 oktober 2025 van het Dagelijks Bestuur Fijnder aan de gemeenteraden, zie bijlage 5).

Financiën

Eerste bestuursrapportage 2026

De bijstellingen in Fijnders eerste bestuursrapportage 2026 die zorgen voor mutaties in de door de gemeente Berkelland te betalen bijdrage aan Fijnder nemen we mee in de gemeentelijke bestuursrapportage 2026. Hieronder een overzicht van de bijstellingen in de bijdrage die de gemeente Berkelland aan Fijnder betaalt in 2026:

Wijzigingen bijdragen gemeenten begroting 2026	
Programma	Berkelland
Werk en activering	
* Wet inburgering	-35
* Programmakosten	-52
* Loonkostensubsidies	179
* Impulsbudget soc. ontwikkelbedrijven	12
* Sociale infrastructuur	113
* Uitvoeringskosten	-126
Bestaanszekerheid	
* Leefgeld Oekraïners	-343
* Programmakosten	8
* Uitvoeringskosten	-7
Overhead	
* Uitvoeringskosten	-58
Totaal	-309

NB: Een negatief saldo betekent in deze tabel een lagere bijdrage van de gemeente.

De belangrijkste wijzigingen lichten we toe:

- Sociale infrastructuur**

Het Rijk stelt vanaf 2025 structureel extra middelen beschikbaar voor het (landelijk) realiseren van 10.000 werkplekken via sociaal ontwikkelbedrijven. Deze zogenaamde 'structurele middelen voor de sociale infrastructuur' verstrekt het rijk aan gemeenten via het Gemeentefonds. Gemeenten zijn aan zet om deze middelen aan te wenden voor het doel waarvoor deze zijn toegekend. Hiervoor zijn door de gemeenten kaders gesteld. Fijnder heeft een plan van aanpak daarvoor opgesteld.
- Loonkostensubsidies**

Onder de lasten voor langdurige loonkostensubsidies vallen de aan werkgevers uitbetaalde loonkostensubsidies voor de uitkeringsgerechtigden binnen de Participatiewet en de geplaatste cliënten met een beschut werken indicatie. De lasten worden bijgesteld op grond van de hogere realisatiecijfers en de geraamde indexatie van het wettelijk minimumloon per 1 juli 2026. Deze lasten worden gefinancierd uit de gebundelde uitkering (BUIG).
- Leefgeld Oekraïners**

De Regeling opvang ontheemden Oekraïne (RooO) is van kracht voor Oekraïense ontheemden die verblijven in gemeentelijke of particuliere opvanglocaties. Fijnder verstrekt het leefgeld aan rechthebbenden en verzorgt de inning van de eigen bijdragen. Per 1 oktober 2025 heeft het Rijk de eigen bijdrage voor Oekraïense ontheemden verhoogd en een wettelijke inkomensdrempel ingevoerd waarbij ontheemden met inkomsten uit arbeid minimaal 115% van de leefgeldnorm moeten overhouden. Deze aanpassing heeft geleid tot hogere eigen bijdragen van ontheemden. De raming van de lasten en baten is bijgesteld op basis van de realisatiecijfers over het eerste kwartaal van 2026. Daarbij wordt vooral nog

uitgegaan van een stabiel aantal gehuisveste ontheemden. Hoewel de wijzigingen in regelgeving hebben geleid tot aanvullende uitvoeringsinspanningen, resulteert de hogere opbrengst uit eigen bijdragen per saldo in een lagere benodigde bijdrage van gemeenten. De geraamde lasten zijn inclusief de uitvoeringskosten voor het verstrekken van het leefgeld en voor de inning van de eigen bijdragen.

Primitieve begroting 2027

In onderstaande tabel zijn de totale baten en lasten opgenomen per jaar:

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2026 na wijzigingen (2 ^e berap 2025)	Begroting 2027
Resultaat	€ 0*	€ 0*
Baten	€ 59.589	€ 61.350
Lasten	€ 59.779	€ 61.534

*Het verschil tussen de baten en lasten bedraagt geen € 0, maar door onttrekkingen aan diverse reserves ontstaat er een sluitende begroting.

De uitvoeringskosten worden tussen de deelnemende gemeenten verdeeld op basis van het totaal aantal cliënten dat Fijnder bedient op 1 januari van het voorgaande begrotingsjaar. De uitkomst leidt voor 2027 tot de volgende verdeling:

Bijdrage uitvoeringskosten (x € 1.000)	Verdeel sleutel
Berkelland	39,8%
Oost Gelre	24,7%
Winterswijk	35,5%
Totaal	100,0%

Voor de gemeente Berkelland geeft de begroting 2027 van Fijnder aan de batenkant een totaal van € 25.445.000 (exclusief mutaties reserves). De bijdrage van de gemeente daaraan is € 23.542.000. Bij de primitieve begroting 2026 was dit € 22.281.000 en bij de eerste begrotingswijziging 2026 (2^e bestuursrapportage 2025) was dit € 22.928.000. De stijging van de bijdrage van de gemeente wordt veroorzaakt door autonome ontwikkelingen en besluiten van het Dagelijks Bestuur die in lijn zijn met de gemeentelijke beleidskaders. De stijging betreft bijvoorbeeld loon- en prijsontwikkelingen, loonkostensubsidies, programmakosten bestaanszekerheid (algemene bijstand, bijzondere bijstand en minimaregelingen) en nieuwe initiatieven in het programma werk en activering (de leerwerkplaats en optimalisatie dienstverlening bekostigd met impulsbudget sociaal ontwikkelbedrijven en bijdrage sociale infrastructuur).

De mutaties uit de primitieve begroting 2027 van Fijnder worden verwerkt in de gemeentelijke begroting 2027, zodat uw raad een integrale afweging kan maken.

VN verdrag rechten van mensen met een beperking

Uitvoering van de Participatiewet draagt eraan bij dat mensen mee kunnen doen in de samenleving. Inwoners worden geholpen richting werk of ondernemerschap om weer zelfstandig in hun inkomen te voorzien en tot die tijd krijgen zij financiële ondersteuning.

Duurzaamheid

Raadsvergadering : 23 juni 2026

De raad van de gemeente Berkeland;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 19 mei 2026

b e s l u i t:

1. Geen zienswijze indienen op de eerste bestuursrapportage 2026 Fijnder.
2. Geen zienswijze indienen op de primitieve begroting 2027 en de meerjarenraming 2028-2030 van Fijnder.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 23 juni 2026

de griffier, de voorzitter,

drs. J.A. Satijn drs. J.H.A. van Oostrum

Toelichting raadsvoorstel

Onderwerp : Fijnder eerste Bestuursrapportage 2026, primitieve begroting 2027 en meerjarenraming 2028-2030

Niet van toepassing.